

MAAELUMINISTEERIUM

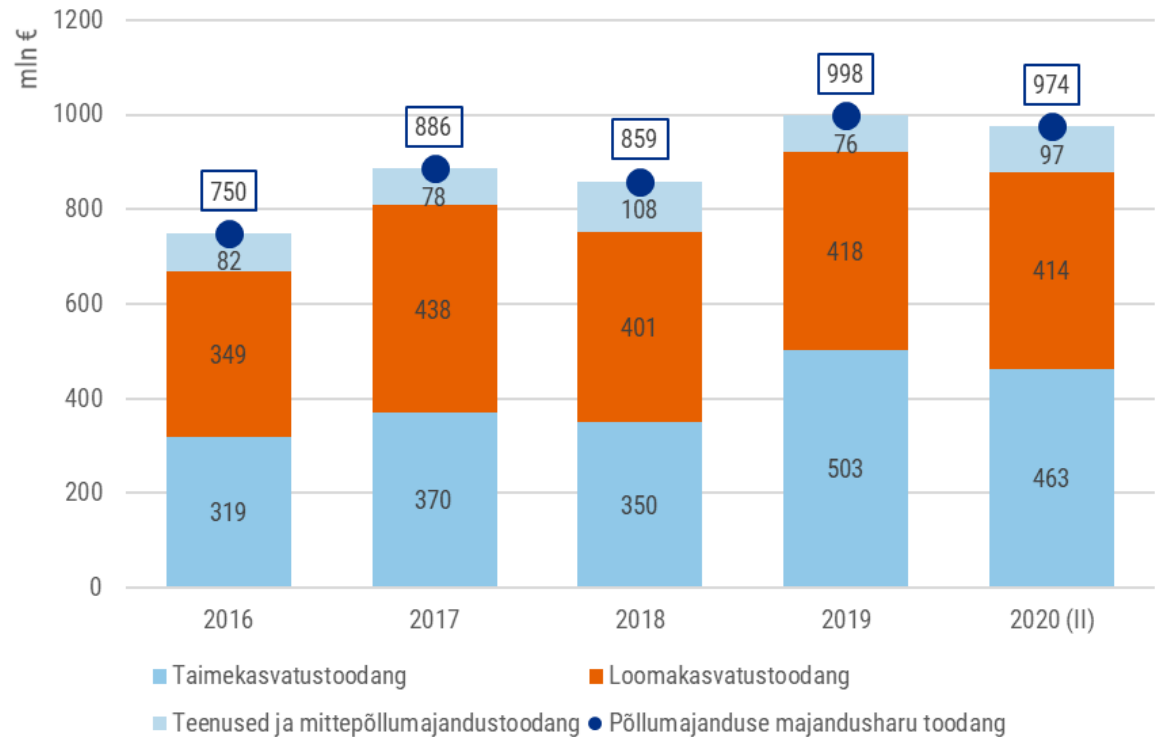
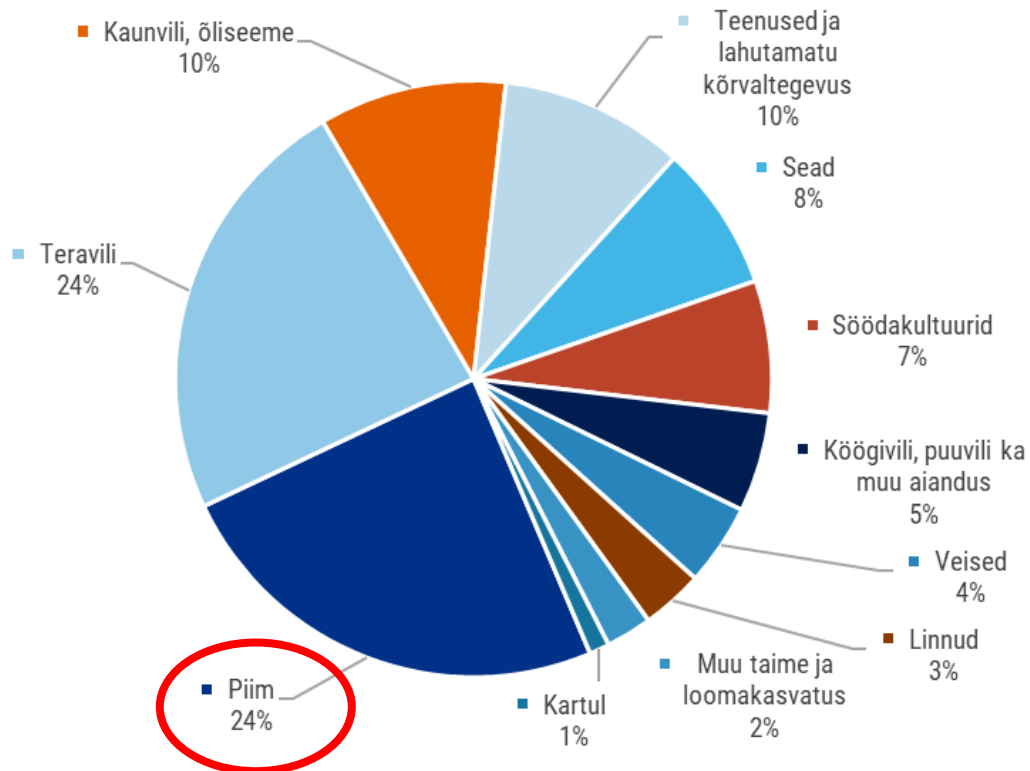
Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Kuidas toetatakse kliimaeesmärkide elluviimist? Toetused piimandusele

Marko Gorban
Maaeluministeerium

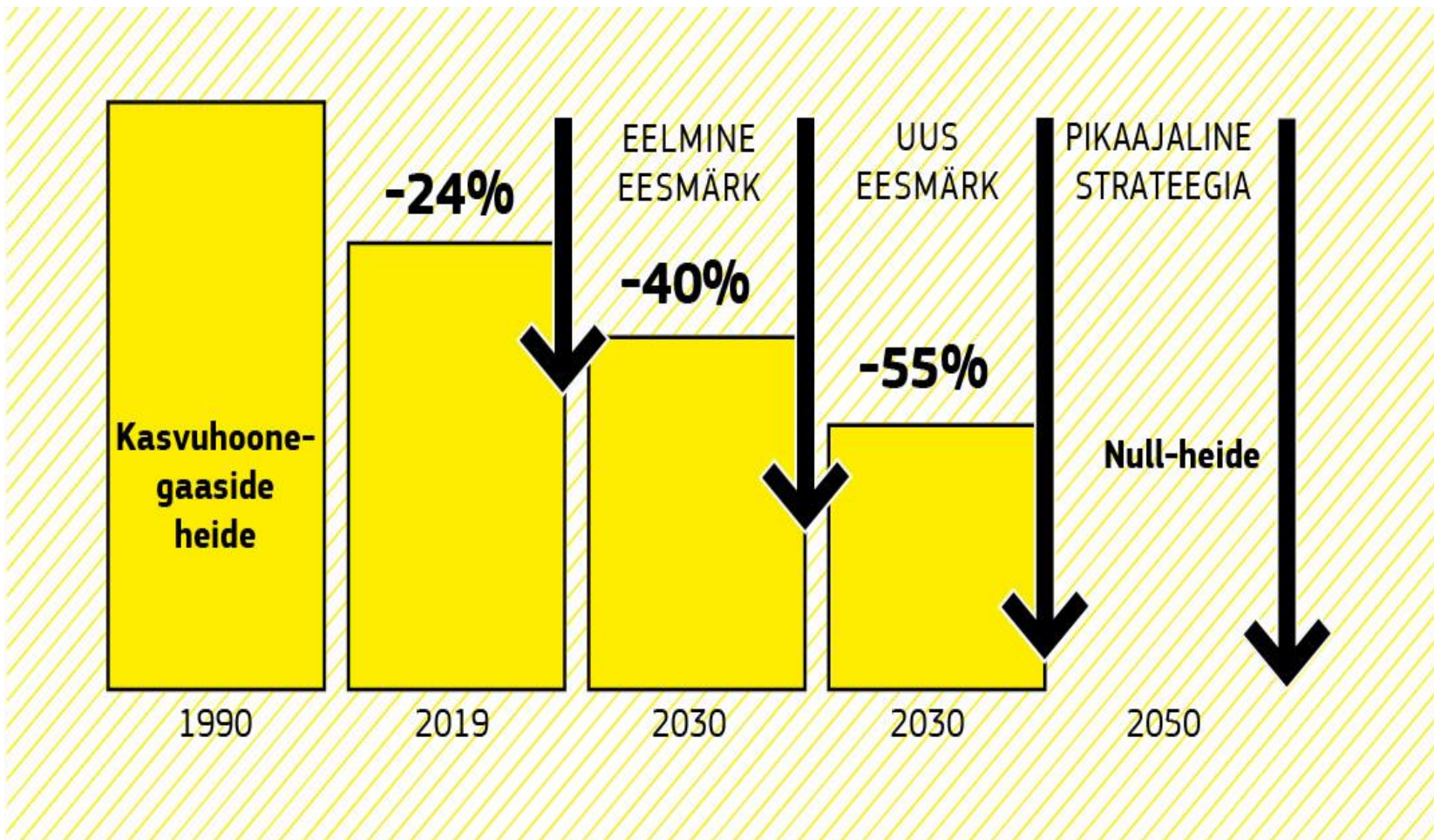
Piimafoorum 2021
12.05.2021

Põllumajandussektori kogutoodangu väärtus

- 2020. aastal hinnanguliselt 974 mln eurot, millest 48% taimekasvatustoodang, 42% loomakasvatustoodang
- Suurima osatähtsusega kogutoodangu väärtuses teravili 24% ja piim 24%

EL kliimaeesmärgid

[Publications Office of the EU \(europa.eu\)](http://europa.eu)

- **2030. aastaks** seati eesmärk vähendada KHG heidet vähemalt **55%** võrra võrreldes 1990. aastaga
- EL on seadnud eesmärgiks saavutada **aastaks 2050 kliimaneutraalsus**

KHG heite prognoosid Eestis ja kliimaeesmärkidesse panustamine

- Põllumajandussektori KHG heide moodustab koguheitest 10,2%
- KHG heide põllumajanduses on prognooside kohaselt 2020. aastal 1472,46 kt CO₂ ekv ja tõuseb aastaks 2030 1564,82 kt CO₂ ekv
- Piimalehmade puhul peamiselt metaani heide (soolesisene fermentatsioon ja sõnnikumajandus). Peamine metaani heide tuleb veisekasvatusest (95%), sellest 64% moodustavad piimalehmad
- Piimalehmade arv on 2020. aastal 84 550 ja tõuseb 2030. aastaks 87 000 loomani
- Keskmise piimatoodang lehma kohta peaks suurenema kuni aastani 2025
- Prognooside kohaselt tõusevad põllumajanduse emissioonid ca 6% kümneaastases perspektiivis

Rohelepe ja Talust taldrikule

**Taimekaitsevahendite
kasutamise
vähendamine 50%**

**Antibiootikumide
müügi vähendamine
50%**

**Toitainete kao
vähendamine 50%,
väetiste kasutamise
vähendamine 20%**

**25% EL põllumajandusmaast
mahemaa**

**Toidujäätmete
vähendamine 50%**

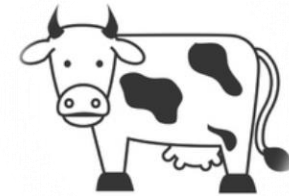
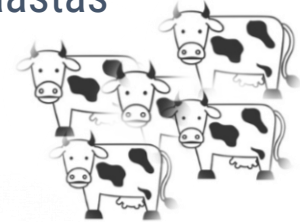

Piimakarjad ja kliima

EL Outlook 2020-2030:

- ELis jäävad põllumajanduse emissioonid kümneaastases perspektiivis muutumatuks, karjade arvukuse vähenemine tasakaalustatakse kõrgema tootlikkuse ja taimekasvatuses saagikuste tõusuga
- Kliimaeesmärkide täitmiseks tuleb panustada kogu tarneahelal: alustades söödast, transpordist, pakendamisest kuni lõppsaaduseni
- Lühemad tarneahelad peaksid tugevdama nii majanduslikku kui sotsiaalset jätkusuutlikkust
- Mida kõrgem on tootlikkus ja loomade karjas oleku aeg, seda väiksem on emissioon saaduse ühiku kohta
- Sõnnikumajanduse ja energiatootmisega seonduv toetab kogu heitme vähendamist

84,3 tuh lehma
9943 kg aastas

-100 lehma
+12 kg aastas
lehma kohta

Piima kg lehma kohta

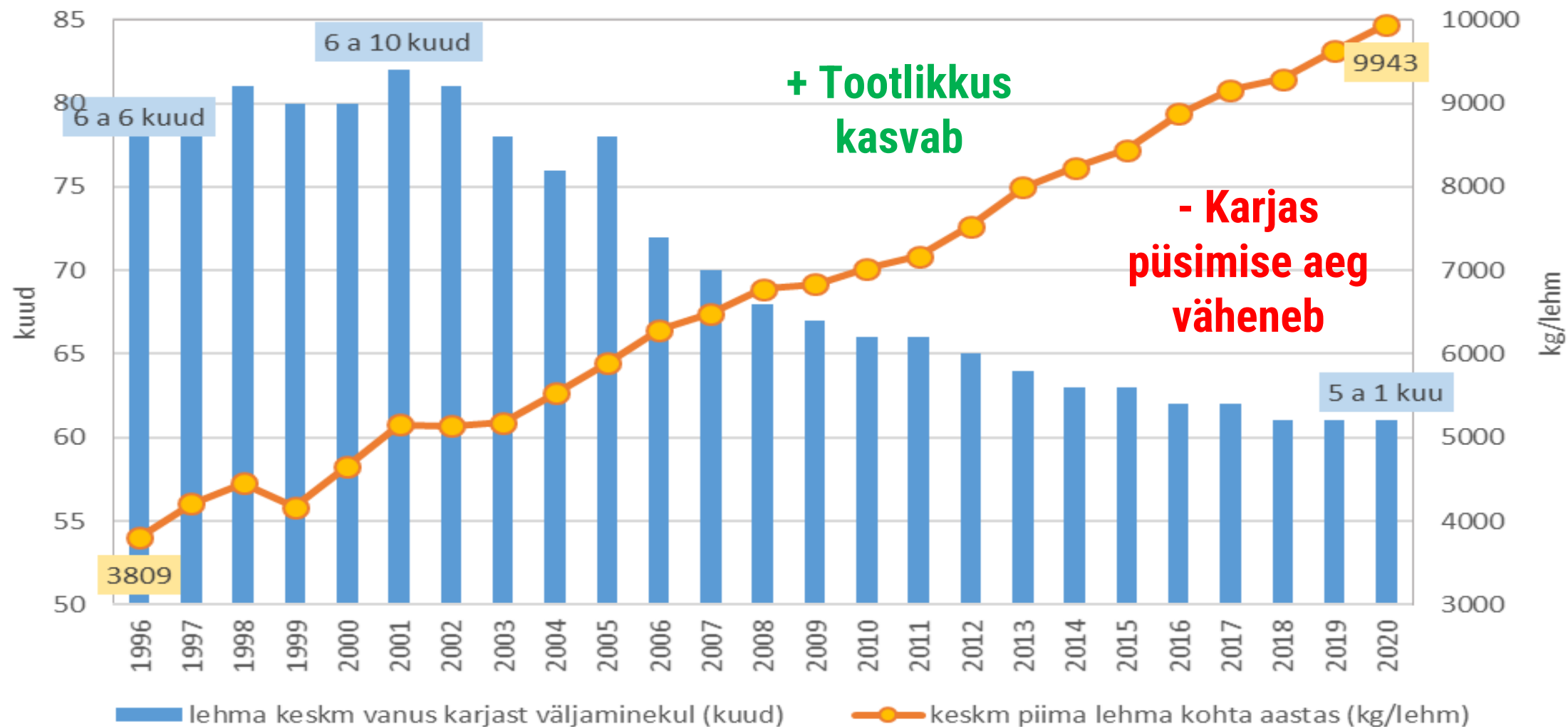
9 886
TAVA

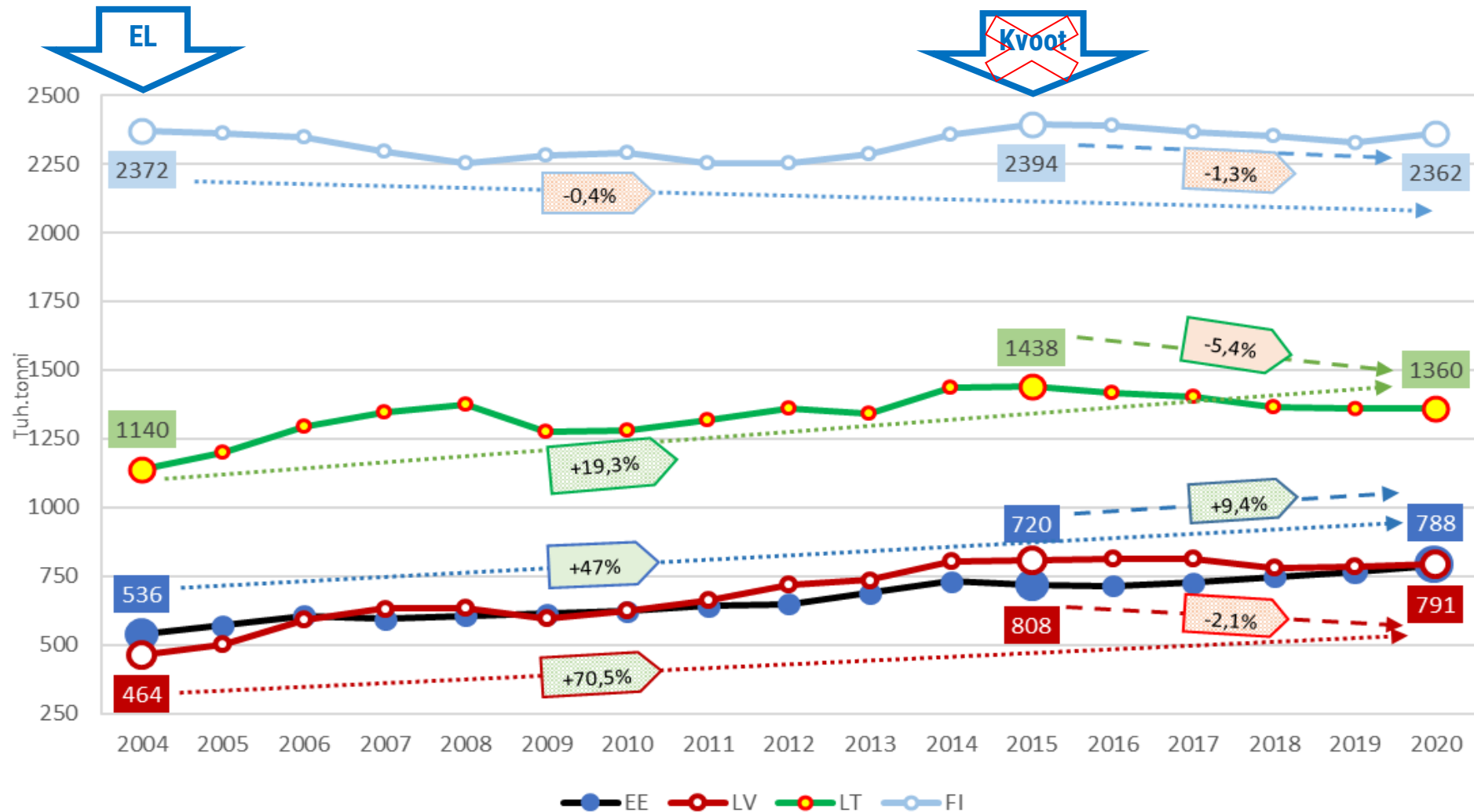
6 961
MAHE

Piimalehmade keskmine vanus karjast väljaminekul ja lehmade keskmine produktiivsus

Toorpiima kokkuostu, piimalehmade arvu ja lehmade keskmise produktiivsuse arengud

Piimalehmade arvu muutus

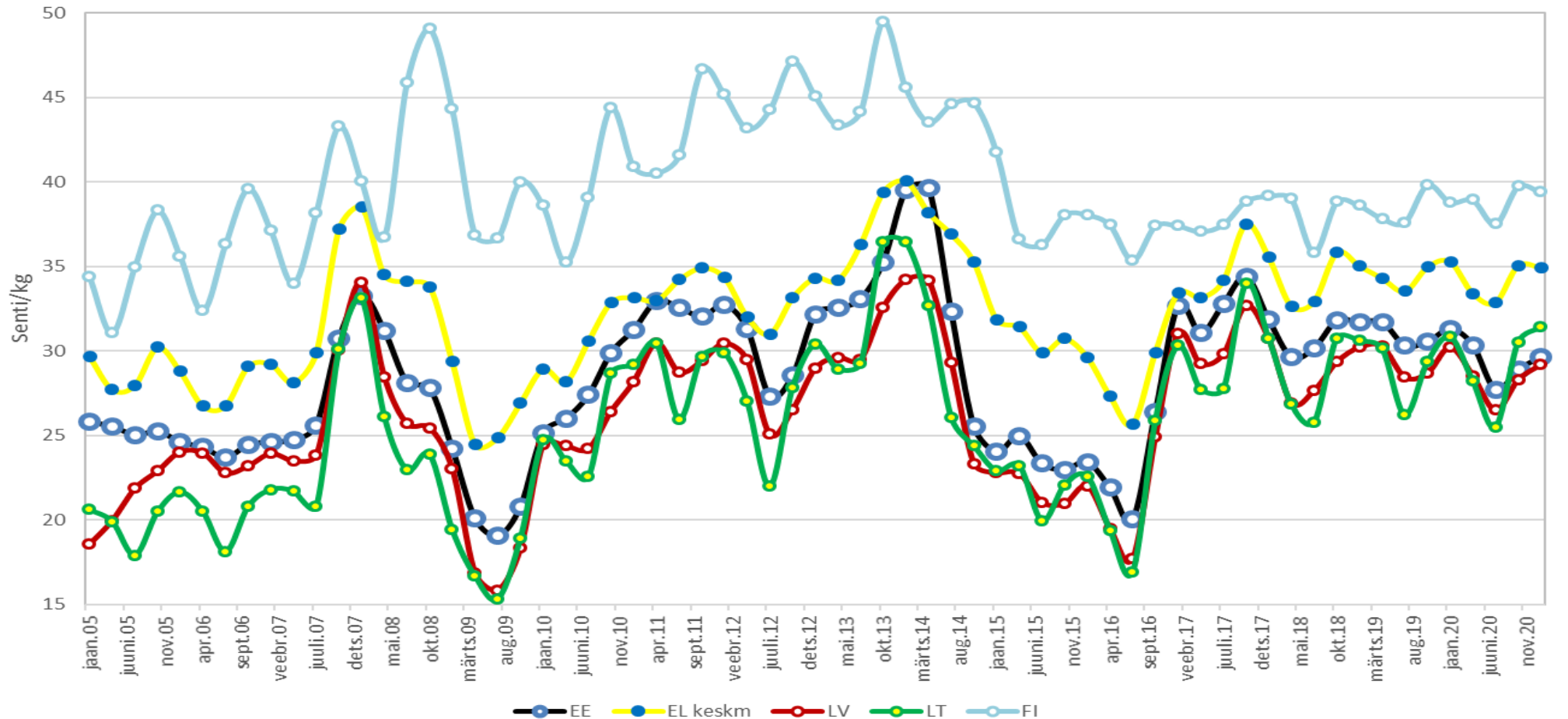
	2004/2020	2015/2020
EE	-27,6%	-7,3%
LV	-27,0%	-16,3%
LT	-46,3%	-22,6%
FI	-20,0%	-8,9%

Lehmade keskmise produktiivsuse muutus

	2004/2020	2015/2020
EE	+79,9%	+17,8%
LV	+68,5%	+21,3%
LT	+46,6%	+10,5%
FI	+22,1%	+8,6%

Keskmine piima kokkuostuhind

- Eesti piimahind on valdavas osas ajast Balti kõrgeim, kuid selgelt alla EL keskmist
- Turukriisi ajal langeb piimahind Balti riikides rohkem ning vahe EL keskm hinnaga suureneb, turuolukorra paranedes hinnavahe taas väheneb

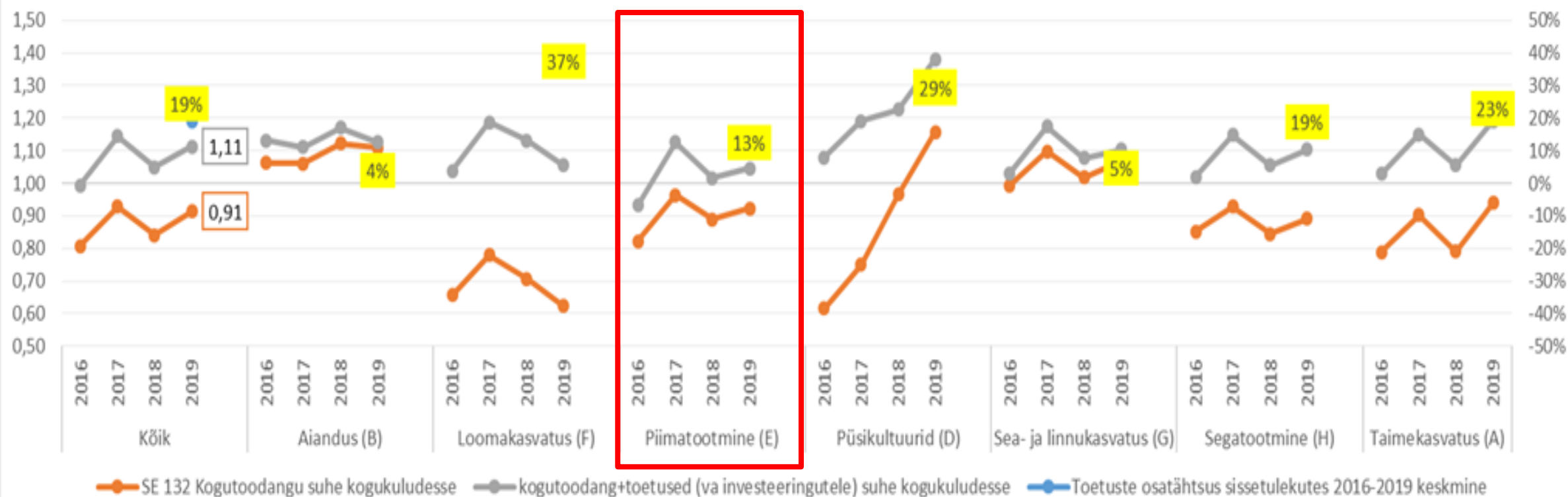

Eesti piimahinna erinevus EL keskmisest hinnast

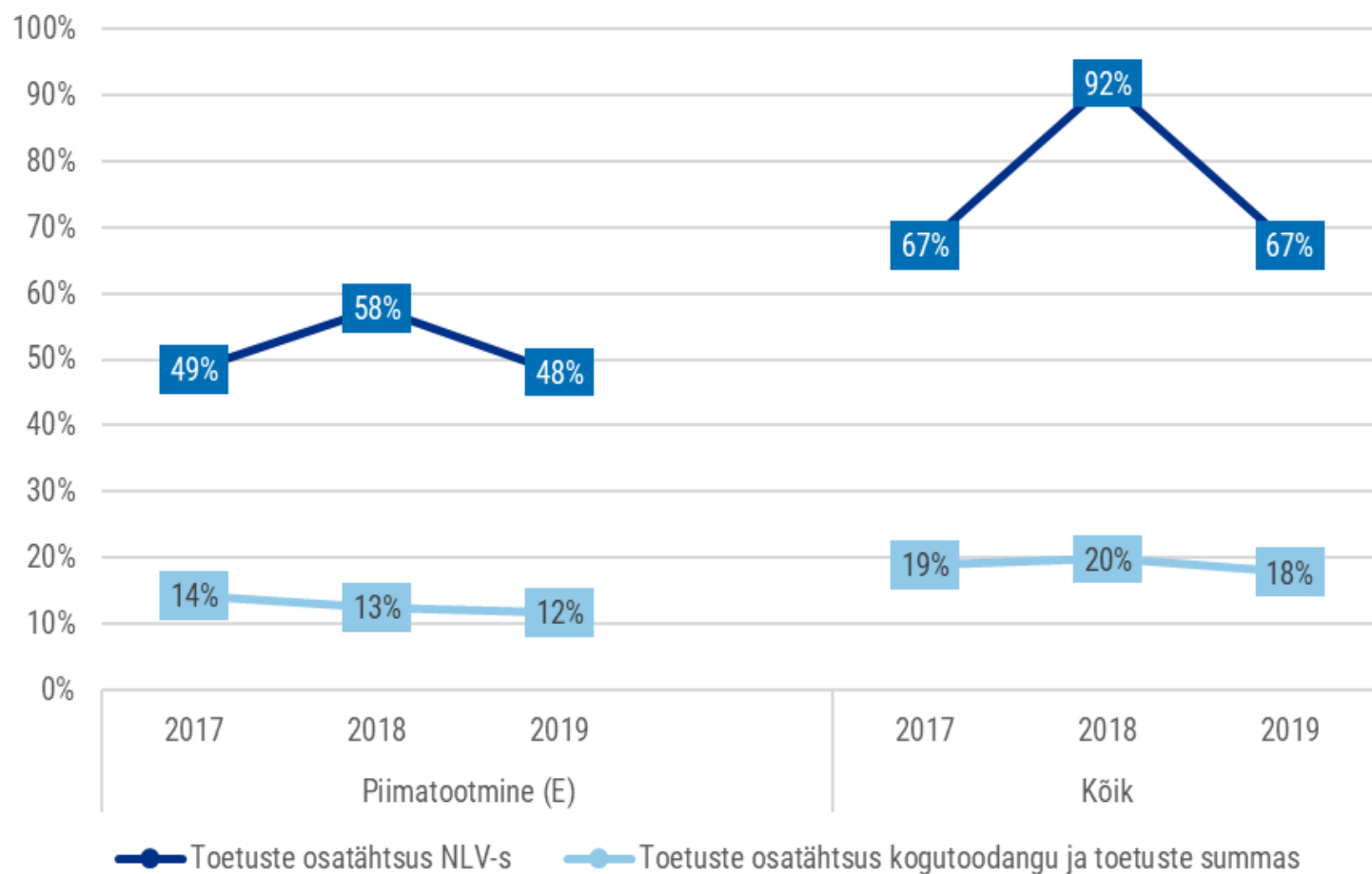

Sektorite kuludega toimetulek

Kogutoodangu ja kogukulude suhe (toetustega ja toetusteta)

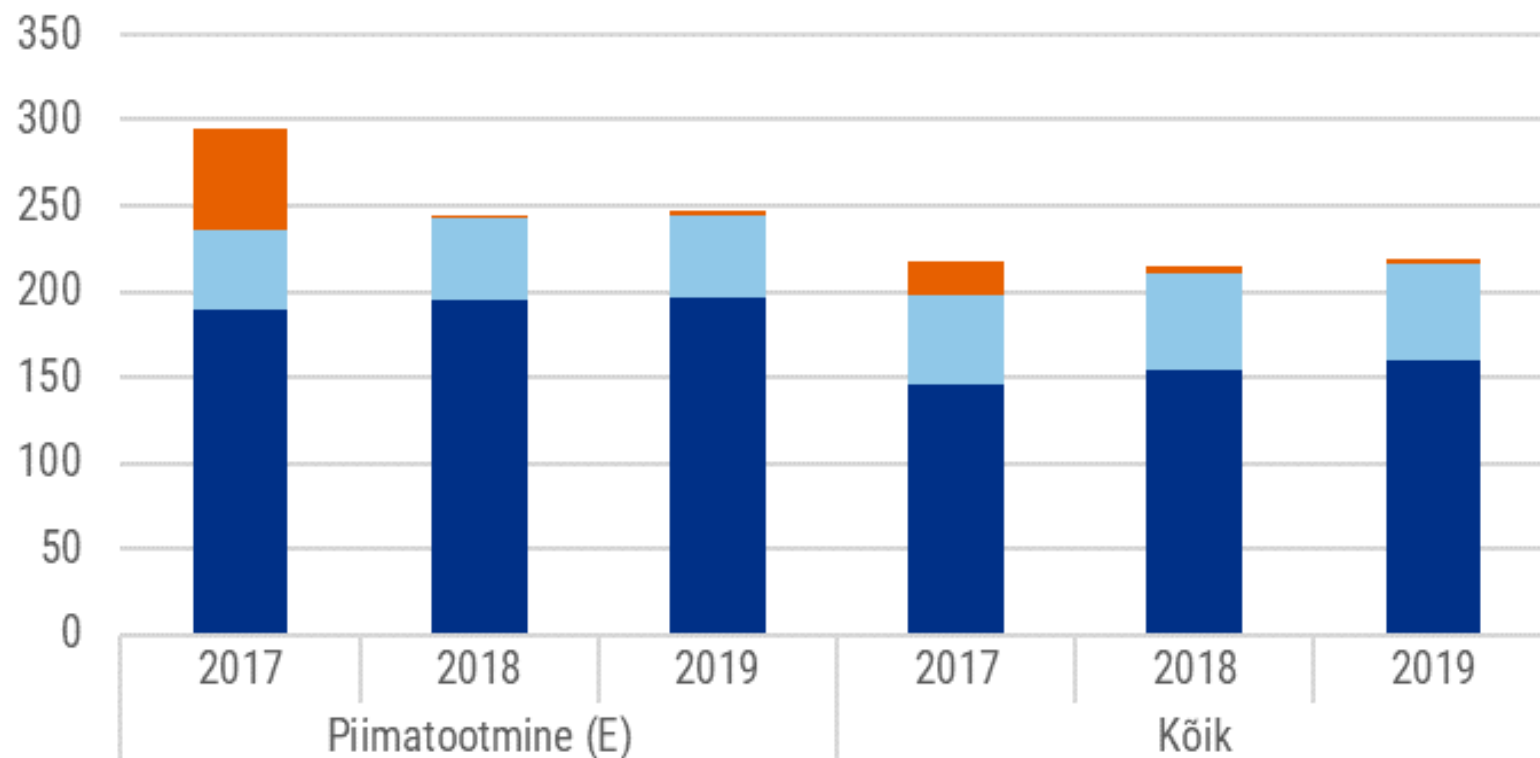

Toetuste osatähtsus piimatootmises

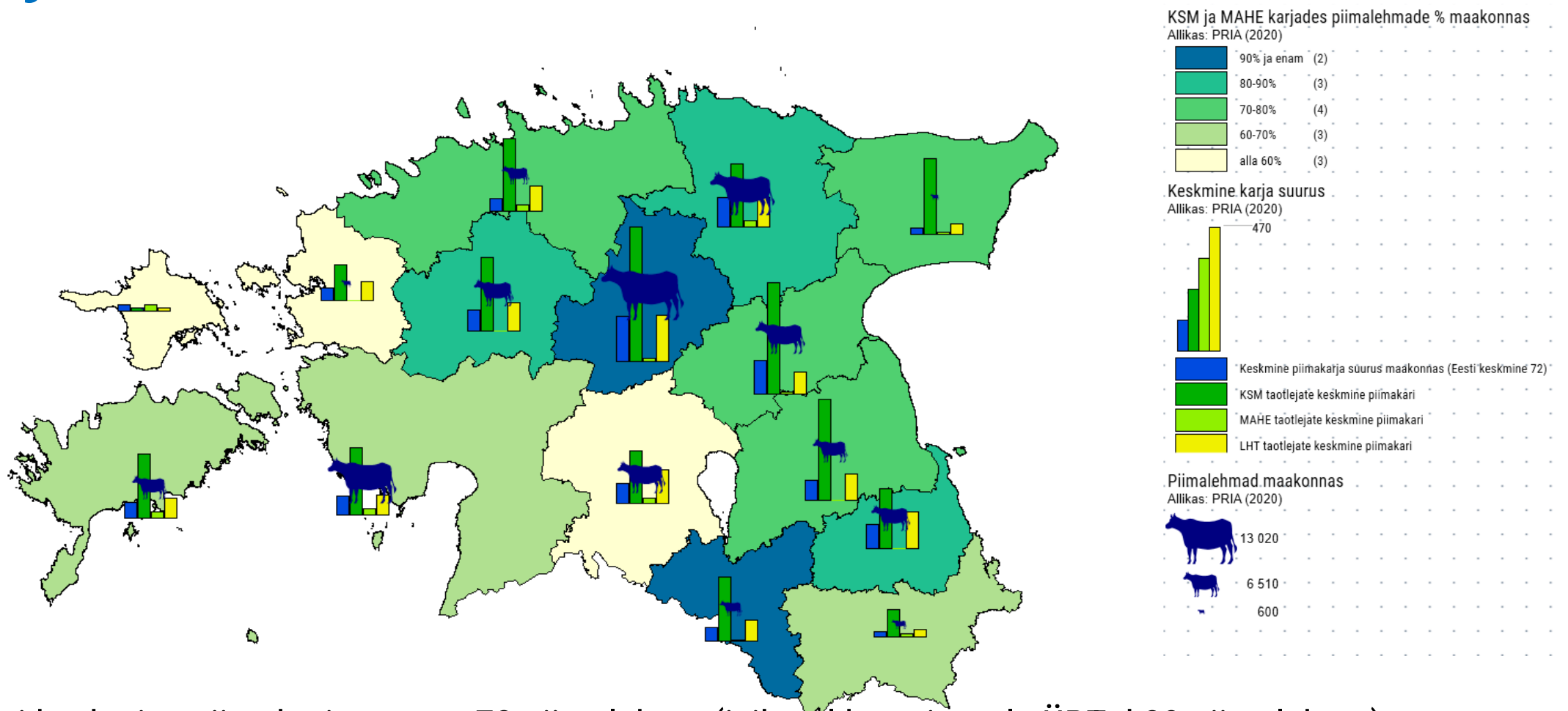
- Piimatootjad teenivad turult suurema osa kui FADN keskmine ettevõtte
- Loodavas lisandväärtuses moodustavad toetused ligikaudu poole
- Toetuste osatähtsus on piimatootmises nii kogutoodangu ja toetuste summas kui netolisandväärtuses väiksema osatähtsusega kui FADN keskmises ettevõttes

Toetuste maht ja struktuur

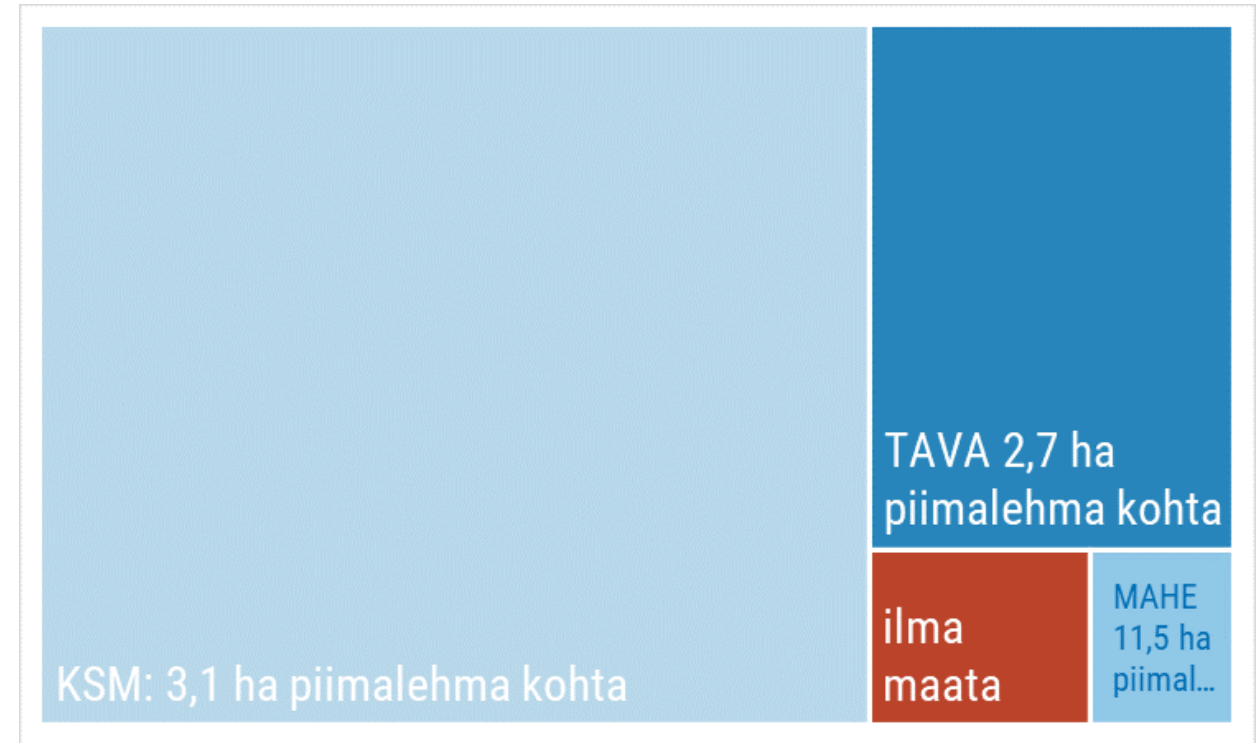
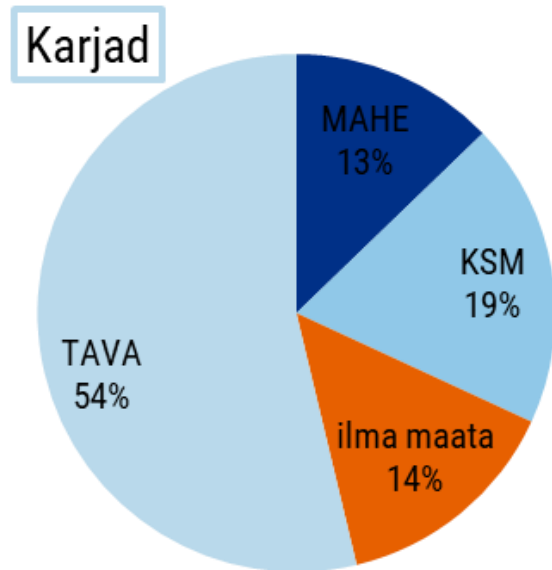
■ muud toetused (va investeeringutele) - €/ha	60	2	3	19	4	2
■ Keskkonnatoetused - €/ha	47	48	48	53	56	57
■ Otse- ja üleminekutoetused - €/ha	189	195	196	145	154	160

Karjad maakondades

- Eesti keskmise piimakarja suurus 72 piimalehma (isikutel kes ei taotle ÜPT-d 23 piimalehma)
- KSM taotlejatel 260, MAHE taotlejatel 17. LHT taotlejatel 90 piimalehma
- Järva, Lääne-Viru ja Pärnu maakonnas on registreeritud 40% Eesti piimalehmadest

Karjad ja keskkond

- **Tavatootja** 54% karjadest ja 23% piimalehmadest, nende kasutuses on ~2,7 ha piimalehma kohta
- **KSM** 19% karjadest ja 69% piimalehmadest, nende kasutada on ~3,1 ha maad piimalehma kohta
- **MAHE** 13% karjadest ja 3% piimalehmadest, nende kasutada ~11 ha maad piimalehma kohta
- 52% piimalehmadest on karjades 500 ja enam loomaga, nende kasutuses 2,3 ha ÜPT pinda piimalehma kohta

Tööriistakast piimandussektori toetamiseks

- Investeeringud
- Piimalehma kasvatamise otsetoetus
- Loomade heaolu toetus
- Ohustatud tõugu looma pidamise toetus
- Loomade tervist edendavate kõrgemate majandamisnõuete toetus
- Loomataudide kontrolliprogrammide väljatöötamine ja rakendamine
- Auditid põllumajandusettevõtetes
- Bioressursside väärindamine

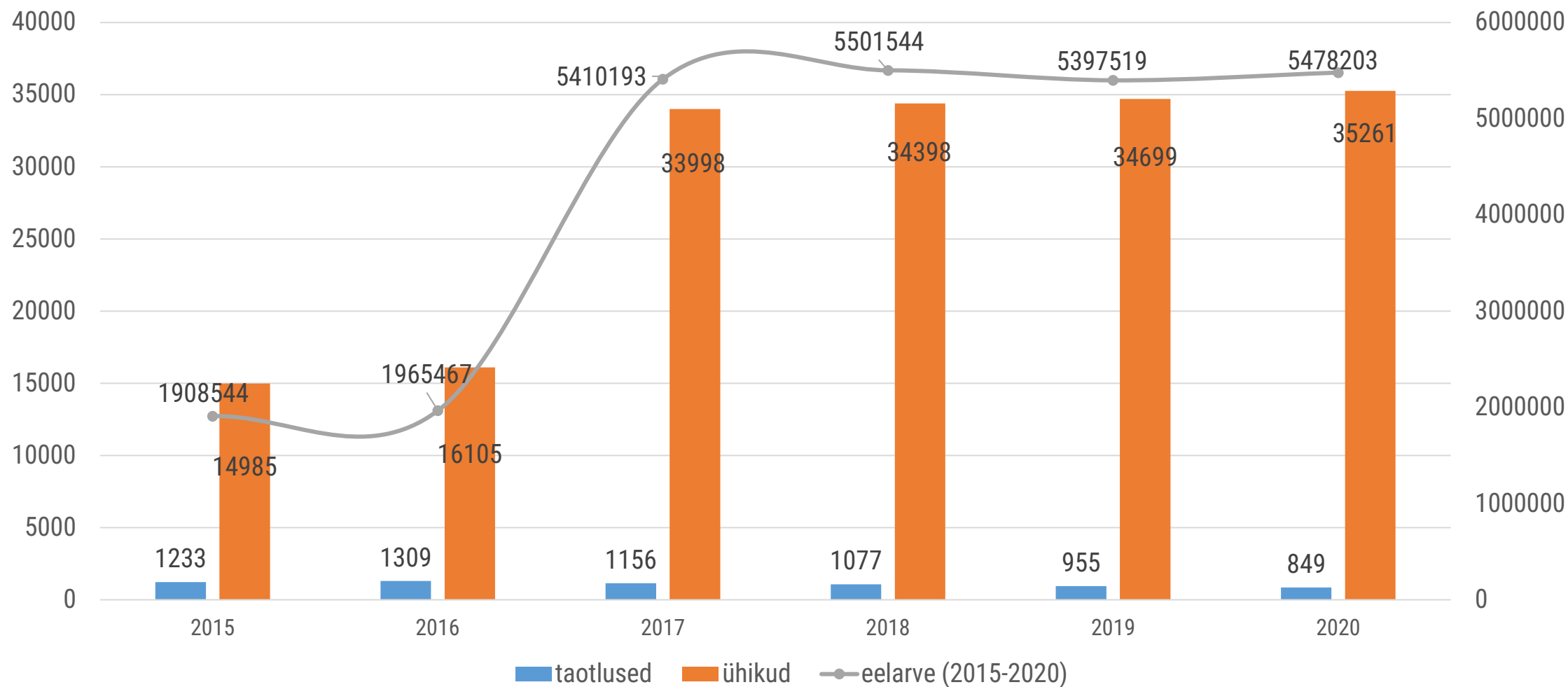

Piimatootjate investeeringud

Investeeringuobjekt	Investeeringu- objektide arv	Rahuldatud toetuse summa (eur)	Rahuldatud abikõlblik summa (eur)
Sõnnikuhoidlad	128	7 077 869	18 253 918
sh kaetud sõnnikuhoidlad ammoniaagi vähendamiseks	13	836 545	2 035 329
Sõnnikulaoturid	14	612 548	238 844

Kokku on piimatootmise tegevusvaldkonnas rahuldatud **259 toetuse taotlust**, investeeringute tegemiseks **123 055 227 euro** ulatuses, millest toetuse osa on **47 143 455 eurot**

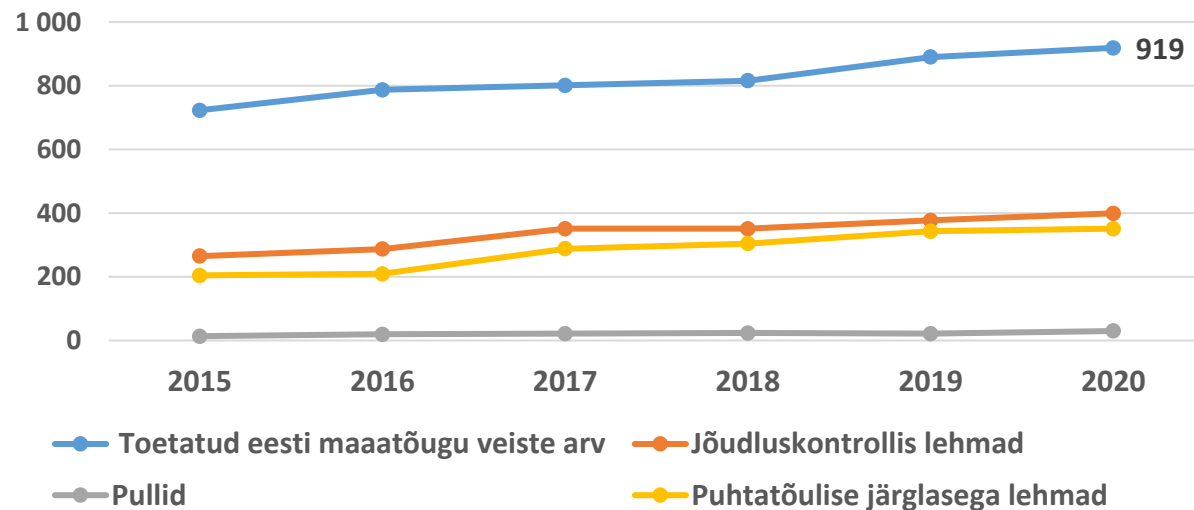
Piimalehma kasvatamise otsetoetus

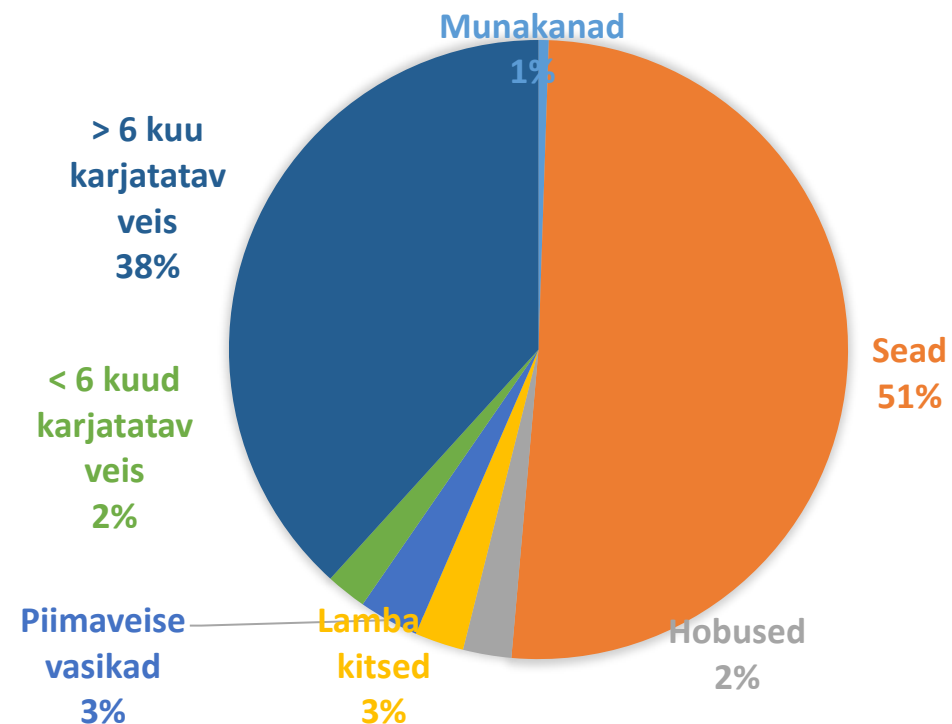
Allikas: PRIA

Ohustatud tõud ja loomade heaolu

Toetatud eesti maatõugu veised

LOOMADE HEAOLU TOETUST SAANUD LÜ-D 2020

Loomade tervist edendavate kõrgemate majandamisnõuete toetus

- **Eesmärk** on tõsta loomakasvatajate teadlikkust karjatervise olulisusest vastamaks ühiskonna ootustele loomakasvatustlikus toidutootmises
- **Tegevused:**
 - toetatakse karjaterviseprogrammi (edaspidi KTP) kasutuselevõttu ja rakendamist
 - monitooritakse farmi põhiselt loomade erinevaid tervisenäitajaid tuvastades regulaarse karja jälgimise, andmete korje ja analüüsi kaudu olukorda karjas ning nähakse ette tegevused olemasolevate terviseprobleemide lahendamiseks ning uute ennetamiseks
 - kaetakse kulud, mis on seotud karja regulaarse jälgimisega, andmekorjega ja arvestuse pidamisega, liitumisega jõudluskontrolli andmebaasi vetmooduliga, samuti kulud veterinaararsti visiitidele, andmete analüüsimisele ja nõustamisele
- **Sihtgrupp:** loomakasvatusega tegelevad põllumajandusettevõtted
- **Eelarve:** ...
- **Ajakava:** 2023+

Loomataudide kontrolliprogrammide väljatöötamine ja rakendamine

- **Eesmärk** motiveerida loomakasvatajaid koostööle, vähendada ravimite kasutust, piirata taudide levikut ning pikemaajalises perspektiivis tõsta läbi karjatervise näitajate paranemise tootmise konkurentsivõimet ning ekspordivõimalusi
- **Tegevused:**
 - loomataudi kontrolli- ja/või likvideerimisprogrammi väljatöötamine loomakasvatusega tegelevate põllumajanduslike ettevõtjate ühenduste poolt kuni selle esitamiseni Põllumajandus- ja Toiduametile heakskiitmiseks
 - kontrolliprogrammi rakendamine selles osalevate põllumajandusettevõtjate poolt
- **Sihtgrupp:** loomakasvatusega tegelevate põllumajandusettevõtete ühendused, loomakasvatusega tegelevad põllumajandusettevõtted
- **Eelarve:** ...
- **Ajakava:** 2023+

Auditid põllumajandusettevõtetes

- **Eesmärk** on välja töötada lämmastiku, fosfori ja süsiniku audit koos parendamissoovitustega põllumajandusettevõtetes
- **Tegevused:**
 - Uuringu läbiviimine, et välja töötada lähenemisviis lämmastiku, fosfori ja süsiniku auditiks, millega hinnata ettevõtete ja põhiliste põllumajandustoodete keskkonnamõju.
 - Auditi meeskonna koolitamine
 - Auditi läbiviimine
- **Sihtgrupp:** Erineva suurusega ettevõtted nii taime- kui loomakasvatusest
- **Eelarve:** 3 mln eurot
- **Ajakava:**
 - 2021 uuringu lähteülesande koostamine ja hanke läbiviimine
 - 2022-2024/2025 uuringu ja auditite läbiviimine

Bioressursside väärimine

- **Eesmärk** on tootmistehnoloogia uuendamine, tootearendus ja bioressursside väärimine ning uuenduslike ressursitõhusate ja kõrge lisandväärtusega toodete väljatootamine
- **Tegevused:**
 - tootmishoonete ja rajatiste ning neisse paigaldatud statsionaarsete seadmete soetamine, paigaldamine ja protsesside optimeerimine
 - biomassi eeltöötlemiseks vajalike hoonete, rajatiste ja seadmete soetamine
 - ettevõtete teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonivõimekuse kasvatamiseks eksperdi/arendustöötaja kaasamine
- **Sihtgrupp:** tööstusettevõtted, põllumajandus-, metsandus-, kalandus-, vesiviljelus- ja toiduainetööstuse ettevõtted (eelkõige VKE-d), ühistud ja teadus-arendusasutused
- **Eelarve:** 23,8 mln eurot
- **Ajakava:** investeeringute rahastamiseks vajalikud ettevalmistused tehakse hiljemalt 2021. aasta lõpuks, rahastamist alustakse 2022. aastal ja projektid viiakse ellu kuni 2026. aastani

MAAELUMINISTEERIUM

Aitäh!